

Arbejdsløsheten i kong Edwards land.

3 millioner mennesker
som sulter.

Kong Edward med guldnøglen.

Kongesvømmere forsøker bl. a. at innbilde arbejderne, at hvis man bare faar den danske prins til Norge skal her bli fred og arbeidsro — det vil si nok arbeide og godt betalt arbejde. Noget lignende hørte man jo ogsaa fra det samme hold da det gjaldt at fordyre mat og klær for folk — bare vi faar «beskyttelsestold» vil her bli gode tider for arbejderne.

Naturligvis var dette med beskyttelsestolden og det godt betalte arbejde, som skulde bli en følge av den, bare løgn; det samme er ogsaa tilfellet med kongedømmets fortrinlighet i retning av at skaffe arbejde.

Se nu England, som bestandig har været kongedømme. Intet sted paa kloden er der større nød paa grund av arbeidsløshet end netop der, «Standard» har gjort forsøk paa at utregne antallet av de arbeidsløse i hele England.

Av fagforeningernes regnskaper, der næsten alle opviser understøttelse til de arbeidsløse, fremgaar det at gjennomsnittlig 4 3/5 pct. av medlemmerne er uten beskjeftigelse. Da imidlertid fagforeningerne omfatter de best situerte arbejderklasser, kan man rolig gaa ut fra, at arbeidsløshetsprocenten blandt de ikke organiserte arbeidere er mindst dobbelt saa stor, altsaa beløper sig til 9 a 10 pct.

Av de henved 10 millioner mennesker, der i England lever av lønsarbejde, tilhører de 2 millioner organisationen, mens de 8 millioner staar utenfor den.

Regner man saa for de førstnævnte 4 3/5 pct. og for de sistnævnte blot 9 pct. som gjennomsnittsciffer for arbeidsløsheten, kommer man til det resultat, at aar ut og aar ind er 92.000 fagforeningsmedlemmer og 720.000 ikke-fagforeningsmedlemmer ar arbeidsløse.

Begge kategorierne utgjør sammen med deres familier en folkemængde av 2.842.000 personer, altsaa omtrent 3 millioner mennesker, en befolkning større end hele Norge.

Omkring 3 millioner mennesker er nærved at dø av sult, og som statsborgere anroper de staten (kongedømmet) om hjelp. Men dette kristne samfund, den rike, blomstrende, engelske stat, sier nej. Ti statens penger skal anvendes til beskyttelse for de rike, til formaal, hvorved kapitalen i hænderne paa den lille klik styrende kan formeres. Selve folkets velvære garanterer staten ikke. Naar kapitalisterne ikke har bruk for folk, er disse arbeidsløse, kan de gjerne lide og gjerne dø. Overflødig arbeidskraft er dødt kjøp for kapitalen.

Forleden dag blev derunder fru Crooks ledelse holdt et massemøte av kvinder midt imellem de store dokker i Millwall, det alleryterste av Castend.

Vældige proklamationer samlet tusinder av kvinder til plassen.

I en av proklamationerne heter det.

«Kvinder av Millwall, Poplar, Bow og Stepney! Det er eder, og eders børn, der lider mest under arbeidsløsheden! Godt, vær da med i arbeidet for at løse dens forbandelse! Eders agitation vil tvinge kongen og ministrene til at sammenkalde riksdagen og give eders mænd, sønner og brødr, det med rette kan fordre: Arbeide! Vi ønsker ikke barmhjertighet eller emigration. Vi har ret til at leve i England og til at kunde leve der. Vore franske søstre avskaffet for 100 aar siden godsejerherredømmet i Frankrig. Vor opgave er det at avskaffe kapitalismen! Og vi kan det hvis vi alle staar sammen. Slut eder til rækkern og bli en samlet magt. Kongen, keiseren, regjeringen og riksdagen tar kun notis av dem, der viser deres misfornøielse og er kun bange for magt. I vor egen haand ligger vor fremtid, og la os ikke hvile, før fattigdom og uretfærdighet er skaffet ut av verden!»

Et saadant sprog er aldrig før hørt i London. Socialdemokratiet har med et slag faaet en tilvækst, større end de siste ti aars.

*

Nøden i London er ubeskrivelig.

Temperaturen har i den siste tid været flere grader under frysepunktet og skriket fra de tyndklædte, forfrosne, sultne masser i Londons fattigkvarterer er dag for dag mere hjerteskjærende. Kommunen Westham har 85.000 beboere; av disse gaar 20.000 mand uten arbeide. Kommunen Poplar omkring havnen har 17.000 arbeidsløse. Og saadan videre.

Hver tredje familiefar av Castends halve million befolkning har ingen anden hjelp til deres hustruer og børn end den de faar gjennom deres fagforeninger og ved religiøs velgjørenhet.

Det syn, der frembydes en tidlig morgenstund utenfor de store dokker, kan bringe graaten op i halsen paa selv den ufølsomste. Her møter hver morgen 6-10.000 arbeidere, rede til at ta fat. Saa langt øjet rækker ser man kun den pjaltede, kulderystende menneskemasse, hvorav hver enkelt klyngen sig til haapet om at faa arbejde den dag. 500 indlates, 600, maaske 700 — men kun en brøkdel av de 10.000. Resten drager bort togvis, lange, dystre sørgetog med bleke, skuffedje ansigter spreder sig ut over storbyen og gir den et stempel av haapløs lidelse, der virker ganske pinagtig. Hele familjer slaar sig sammen om en lejet lirekasse, og mens moren med sin yngste blaafrøse gut paa armen aflokker kassen dens lystige melodier, stolprer faren omkring med de halvvoxne døtre. De synger og de danser, mens de ryster av kulde, tarmene krymper sig av sult og øjnene er vaate av sorg. Andre slaar sig sammen om et engelsk flag, som de bærer fra gate til gate under anropelse om hjælp. Overalt har man den arbeidsløse for sig, i gatesælgernes hær, i avisroperne, i reklamebærerne, lange, skrækkelige karavaner av tyndt klædte mennesker, der reklamerer med forede vinterfrakker og varmt pelsværk.

Out of Work! (Ute av arbeidet — arbeidsløs) lyr det med halvvalt røst midt i Picadillys silkeraslende demimondevrimmel. *Out of Work!* er det første middagsherren ser, naar han træer ut av regentstreets elegante restauranter. Bourgeoisiet diamantflimrende damer kjører fra teatrene gjennom stimer av tiggere. *Out of Work!* *Out of Work!* Højere end tonerne fra al Londons balmusik skinger disse skjærende ord, de lyser stærkere fra de ulykkeliges blikskilte end de elektriske illuminationsreklamer over hus-takene.

*

Og kong Edward — hvorledes stiller han sig til al denne hjerteskjærende jammer?

Ja, saken er den, at det London som sulter, ser kong Edward ikke meget til. Som bekjendt er han en herre, der tar sig livet let. De to tredjedele av aaret befinder han sig paa forlystelsesreiser eller paa sine engelske godser, og han lar sin regjering styre saa galt, den vil. For ham er London kun Buckin-hampalasset med dets repræsentationsfester og adelsballer.

For nogle dager siden mødte han frem i Londons fineste kvarter for at aapne en ny gate, Kingsway, der forbinder to av Londons hovedfærdselslinjer, Holborn og the Strand. Hele det

middelalderlige apparat, som englænderne anvender ved saadanne lejligheder, fungerte: Optog med løpere, forriddere og skabrakklædte heste, pyntede gater og pyntede embedsmænd, tog, kongetelt, æresporte, jublende borgere og borgerinder, 12.500 kommuneskolebørn, utkommenderte som hurraskrikende æresgarde osv. osv. Med en nøgle av purt guld drejdede kongen rundt i et forgyldt elektrometer, 3.000 særligt indbudte turde ikke aande av spænding, og utenfor teltet sprang da portene op for den nye gate, der vil bli den flotteste i hele byen: Kingsway var aapnet!

Da en deputation for de arbejdsløse benyttet denne anledning til at overbringe kongen en adresse, hvori arbeidsløsheten og dens følger skildres, svarte kongen med nogle intetsiende ord, som endte med at han skulde tale med mine ministre.

Hvad har det saa blet til efter at han hadde talt med ministrene?

Intet!

Som et telegram meddelte, svarte premierminister Balfour kun med endel avvisende talemaater da deputationen for de arbejdsløse var oppe hos ham tirsdag sistleden.

Stemningen mot regjeringen er naturligvis ikke blet blidere efter det kolde avvisende svar. Bevægelsen blandt arbejderne tiltar. Hver aften holdes møter i fattigkvartererne, og det vedtas resolutioner, som i de skarpeste uttryk fordømmer det regjerende højreparti.

Tror man nu, at samlingspartiet i Norge i forbindelse med den nye konge vilde bli saameget bedre.

Vi tror det ikke — ingen tror det som har en smule forstand i hodet.

Ministrene og kongen vil først og fremst tænke paa sig selv og sine nærmeste tilhængere, — til arbejderne vil der intet bli tilovers — maaske nogle pene talemaater om at være nøjsomme og spare i den tid de har arbejde, saa de kan klare sig den tid, de gaar ledige.

Jo, vi kjender tendensen fra før — bl. a. fra debatterne i stortinget om bidrag til arbeidsledighetskasserne.

Øg dette sørgelige og urettferdige forhold vil yderligere forværres naar vi faar konge og hof.

(Arbejdet.)

Nordlys 18.11. 1905.

OCR-Lenvik Museum 2011.